

ŠIBENSKI list

ŠIBENIK
srijeda,
15. rujna 1954.
Izlazi tjedno
God. III. Broj 109
Cijena 10 dinara

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA ZA GRAD I KOTAR ŠIBENIK

Briga za našu djecu

Zdravstvena zaštita školske djece

Na preko 3000 školske djece radi samo jedan liječnik

Zagreb je početkom rujna doživio značajnu humanu manifestaciju. Održan je Svjetski kongres za zaštitu djece, na kojem su najbolji stručnjaci iz 36 zemalja čitavog svijeta iznijeli svoja iskustva u radu na zaštiti djece. Nije bez razloga izabran upravo Zagreb. Naša zemlja je već poznata po svojim naporima za zaštitu djece, ali je u njoj potrebno još mnogo učiniti, da bi se saniralo stanje naslijeđeno iz prošlosti i iz rata.

U završnoj riječi na Kongresu drug Bakarić je, među ostalim, rekao, da su tek poslije oslobođenja zemlje od skoro kolonijalnog položaja stvorene mogućnosti da naši narodi počnu voditi sistematsku brigu o svojem najmilijem blagu — o svojoj djeci.

(Bilo bi vrlo korisno, kad bi Pučko sveučilište organiziralo jedno predavanje o radu ovog Kongresa, kome je iz Šibenika prisustvovao dr. S. Grgas — Bego sa dječjeg odjeljenja bolnice).

Povodom ovoga bit će zanimljivo iznijeti neke podatke o jednom vidu dječje pomoći u Šibeniku i to o zdravstvenoj zaštiti školske djece.

Statut Svjetske zdravstvene organizacije definira zdravlje kao »stanje koje potpuno zadovoljava u fizičkom, duševnom i socijalnom pogledu, a ne samo odsustvo bolesti i nemoći«. Kaže li se odmah zatim da u Šibeniku, gdje je prošle godine bilo 3283 školska djeteta, radi jedan liječnik u dječjoj poliklinici, bit će jasno, da će on i uz najveći napor teško udovoljiti zahtjevima zdravstvene službe.

Na početku školske godine posjetio sam ovu ambulantu, gdje sam se zadržao izvjesno vrijeme u čekaonici. Bolesni daci i njihovi roditelji dolaze ovamo s mnogo povjerenja, a da za to imaju i razloga, ističe i upravitelj Doma narodnog zdravlja dr. K. Trlaja. Kako su prvi dani škole, to je broj posjeta još malen, pa sam mogao praznogovorit sa šefom ambulante dr. Verom Jurić.

Ambulanta je upravo skromno opremljena (do nedavno je u istoj prostoriji radio i specijalist za uho, grlo i nos), i uskoro se očekuje bolja oprema, koja će se nabaviti uz pomoć Unicefa.

Prvih šest mjeseci ove godine izvršeno je ovdje 2600 pregleda, u školama 1200 sistematskih pregleda, te oko 400 cjepljenja. Osim svih škola s područja grada, ovdje dobiju besplatnu liječničku pomoć i školska djeca iz onih mjesta na kotaru, koja nemaju liječnika.

Zanimljivo je prolistati izvještaje iz kojih se vidi kretanje bolesti kod daka. Dok je tuberkuloza znatno opala, a malarija, pjegavac i trbušni tifus skoro nastali, dotle se ističu oboljenja sistema za disanje, bronhitis i upala pluća koja čine 23% od pregledanih. Nalazi se i oko 8% slabokrvne djece, što dr. Jurić pripisuje podhranjenosti i lošim stanovima. Na infekciji kože otpada oko 5%, a na ozlijede oko 3% od pregledanih. Ističu se još dječje gliste, upale uha i tonzila te gripa, a od zaraznih bolesti prošle godine je bila lakša epidemija morbila (ferše).

Kakova je suradnja sa bolnicom i drugim ambulantom? — upitao sam dr. Jurić.

— Time se zaista mogu pohvaliti — kaže liječnica. U prvom redu ilitiče suradnju sa Tbc dispanserom i dječjim odjelom bolnice, a veliku olakšicu u radu pruža mi i dijagnostičko-klinički laboratorij Doma narodnog zdravlja, sa svojim marljivo obrađenim analizama.

Važna briga su posjeti škola i domova u kojima stanuju daci. Skučeni školski prostor uvje-

tuje mnogo higijenskih nedostataka, koji se još daju snositi, osim u osnovnoj školi Gorica, koja je u tom pogledu najlošija.

Od domova treba istaći dječji dom »Petar Grubišić« u kome higijena upravo caruje, a daci stiču sve potrebne higijenske navike. Isto je tako ovdje ishrana i smještaj besprijekoran, a to se očituje i na zdravstvenom stanju djece.

Suprotnost ovome čini dom učiteljske škole »Ruže Vukman«. Skučeni stambeni i školski prostor čine da daci žive u polovičnim higijenskim uvjetima. Kad se zna da u domu žive pretežno seljačka djeca, koja će nakon školovanja opet poći na selo, postaje očito, da će im prilike na selu izgledati zadovoljavajuće, kad ni u gradu nisu imali boljih. Sve do ove godine oni nisu imali higijene ni kao školskog predmeta, pa to ovaj problem čini još težim.

Osim mnogo truda, u ovom poslu je potrebno i mnogo ljubavi za djecu, bez koje se ovaj posao ne da ni zamisliti.

Htio sam nešto doznati i o onim dacima koji zlorabe zdravstvenu zaštitu tražeći opravdanja za izostanke iz škole. Liječnica se lagano nasmiješila i kazala samo: »Što ćete, svi smo bili daci«, a oči su je odale, da ni nju još nije napustilo daško veselje.

V. Primorac

Problemi školstva

Usvojen nastavni plan za višu gimnaziju

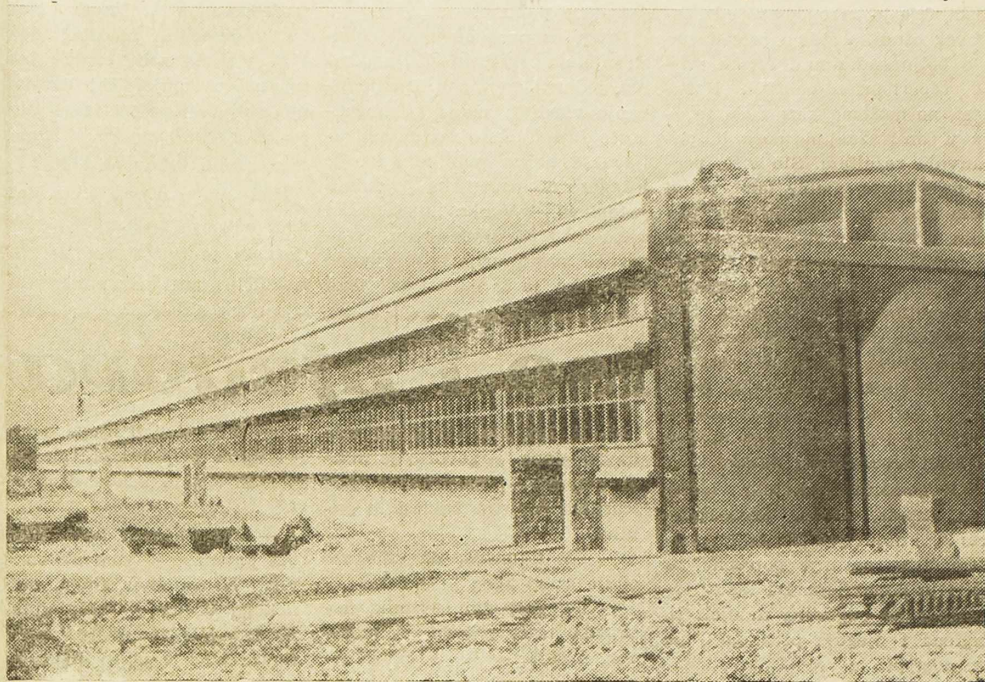
Osigurati sredstva za suvremenu nastavu

Rad u školama je počeo. Ova školska godina će se po svojim oblicima rada razlikovati od dosadašnjih. Istina, tu razliku neće jednako osjetiti sve škole, jer je ovogodišnja reforma izvršena prema njihovom karakteru. Zajedničko ti reorganizaciji za sve srednje škole je to, da su ove godine prvi put izabrani školski savjeti i ostala tijela. Pripreme za osnivanje školskih savjeta izvršene su u Šibeniku krajem školske 1953/54. godine, tj. nešto kasnije nego u ostalim mjestima, tako da se ostvarenju tog značajnog pitanja prilazi tek ove školske godine. Svakako treba spomenuti ono što je najvažnije. To je prvi put u historiji da se škola daje društvu na upravljanje, s tim, da se sve društvene organizacije zainteresiraju za taj problem. Iako građani ne će neposredno odlučivati o tehničkim pitanjima plana i programa, oni će moći da realno ocijene, koji su oblici i nastave bolji, pred kakvim materijalnim teškoćama stoji škola, koliko bi pomoć mogla pružiti komuna i t. d. Kao što se vidi uspjeh ovih složenih pitanja ovisit će o aktivnosti građana, o njihovoj brizi i interesu, osobito onih koji su zastupani u školskim odborima.

Svakako da bi razradivanje tih pitanja bilo neefikasno bez

školske omladine, koja će u ovome trebati da odigra vidnu ulogu. Zbog toga je ona i zastupana u svim školskim forumima. Samo se ne bih složio s tim, što je u njima mali broj predstavnika školske omladine, svega tri u školskom savjetu. Koliko se to moglo do sada zapaziti, neki su građani i omladinci shvatili da će se škola za godinu dvije iz temelja izmijeniti i tako reći preobraziti. Međutim, taj proces ne odvija se onakvim tempom kao u privrednom životu naše zemlje, jer rad na kulturno-prosvjetnom polju odvija se daleko sporije i teže. Koliko će naša komuna u tome imati uspjeha pokazat će prve školske sjednice. One će pokazati progres ukoliko se već sada, na početku latimo posla. Tu se svakako najprije poziva školska omladina i njihovi roditelji na koje se neposredno odnosi ta problematika.

Usvojen je nastavni plan za višu gimnaziju, a za pete razrede i novi program. Novost je u tome, što će daci sami izabrati jedan od dva predviđena seminarara, seminar prirodnih i seminar društvenih nauka. Naime, učenik može da izabere ono za što ima više smisla i interesa. U buduću rad će se na seminarima ocjenjivati, što se do sada nije prakticiralo. Ovdje se ide za tim

Tvornica lakih metala »Boris Kidrič« - zgrada elektrolize

NAJBOLJI RADNICI kandidirani za novo Vijeće proizvođača

I kod nas su u toku pripreme za izbore vijeća proizvođača. Izvršeno je sređivanje biračkih spiskova, a na sastanku svih predsjednika sindikalnih organizacija govorilo se opširno o mogućim izborima. Na masovnim skupovima radnika raspravljalo se o izborima za novo vijeće proizvođača. Osobito se mnogo diskutira o ljudima koji bi mogli doći u obzir za kandidiranje. Dosadašnje diskusije i razgovori pokazuju da će u novo vijeće proizvođača zaista ući najbolji radnici i najodaniji borci za socijalizam.

U nekim poduzećima, kao na primjer u Tvornici glinice i aluminija u Lozovcu, već je održan zbor na kojem su proizvođači istakli svoje kandidate. I u drugim poduzećima završavaju se pripreme za održavanje zborova birača na kojima će biti ističani kandidati.

U dosadašnjem predizbornom radu zapaženi su i izvjesni nedostaci. Tako se više pažnje poklanja tehničkoj strani posla,

VODICANI GRADE NOVO GROBLJE

Staro groblje u Vodicama postalo je skoro neupotrebljivo. Ono je građeno, kada je selo imalo mnogo manje stanovnika nego danas, a osim toga postavljeno je na neugodnom mjestu u neposrednoj blizini sela.

Odmah nakon dovršenja zajedničkog doma odgovorni ljudi u Vodicama uvidjeli su potrebu za izgradnju novog groblja. Prošle godine zbor birača je donio odluku da se započne izgradnja. Danas su radovi u punom zamahu. Svakog dana je na radilištu veći broj mještana.

Novo groblje podiže se nedaleko mjesta na putu prema Tribunju, tamo gdje je podignut grob palim borcima.

M.

da bude više praktičnog rada, eksperimenata, naučnih ekskurzija, izleta, razradivanja popularnih tema i slično.

Briga naše komune bit će u tome, da osigura sredstva za takvu modernu nastavu.

B. K

dok se političkom djelovanju ne pridaje značenje koje ono inače zaslužuje. Na sastancima bi svakako trebalo radnim ljudima govoriti o važnosti izbora za vijeće proizvođača i objasniti značenje jedne takve institucije. Isto tako ne raspravljalo se u dovoljnoj mjeri o dosadašnjim iskustvima i radu vijeća proizvođača, što bi bez sumnje mnogo koristilo budućim odbornicima. Birače bi sigurno interesirala aktivnost njihovih odbornika u tom vijeću, o čemu bi ih trebalo bar sada upoznati. Prilikom održavanja masovnih sastanaka radnike bi u svakom slučaju trebalo upoznati sa zadacima i problemima koje se nose pred vijećem proizvođača i njegovim odbornicima.

O političkom radu, u kojem

treba da pokažu najveću aktivnost organizacije Saveza komunističara i njeni članovi, uglavnom će i zavistiti uspjeh izbora za vijeće proizvođača.

230 BIRAČA NA ZBORU U DVORNICAMA

Nedavno je održan zbor birača u izbornoj jedinici Dvornice, kojemu je prisustvovalo 230 birača. Raspravljalo se o izborima za vijeće proizvođača, za koje su oni predložili svoje kandidate, i to Vidović Marina pok. Marka i Radić Pilipa Grgina.

Mještani Dvornice aktivni su i u ostalim poljima, naročito na gradnji škole, zadružne zgrade, te popravku cesta i puteva. Na svim tim radovima oni učestvuju dobrovoljno.

I. G.

Izložba „Desant na Drvar“

Jučer je u velikoj dvorani »Partizana« otvorena veoma zanimljiva izložba »Desant na Drvar«, koju je u okviru proslave Dane mornarice organizirao Dom JRM u Šibeniku.

Nakon teškog bombardiranja, Nijemci su 25. svibnja 1944. izvršili zračni desant na Drvar, u kojem se tada nalazio drug Tito sa Vrhovnim štabom. Neprijatelj je u toj operaciji upotrebio velik broj padobranaca i jedrilica. Na ovoj izložbi posjetitelji imaju prilike da vide originalne padobrane i metalni kostur jedne takve jedrilice. Tu su i malokalibarski minobacači i automatske puške neprijateljske zračne desantne pješadije.

Između ostalog, izložen je i jedan puškomitraljez pratećeg bataljona Vrhovnog štaba koji je čitavo vrijeme djelovao protiv njemačkih desantnih jedinica. U dvorani se nalazi i radiostanica Vrhovnog štaba. Izložene su i ratne zastave VI. ličke proleterske divizije, II. dalmatinske proleterske brigade, XIII. proleterske udarne brigade »Rade Končar« i III. proleterske (krajinske) udarne brigade. Posjetitelji s velikim interesom razgledaju brojne fotografije i originalne

dokumente koje se odnose na desant.

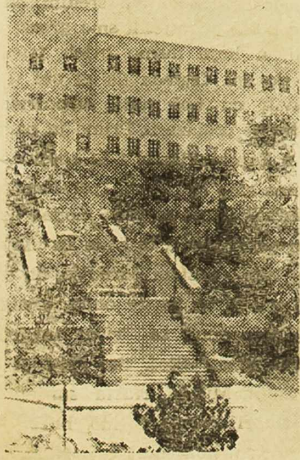
Osobitu pažnju posjetitelaca privlači staklena vitrina u kojoj je jedna »titovka«, strojnica, opasač, nekoliko torbica, naočari, džepna svjetiljka i drugo. To su predmeti koji su pripadali drugu Titu u vrijeme Narodno-oslobodilačkog rata.

Za izložbu »Desant na Drvar«, što je i razumljivo, vlada u gradu velik interes.

Domaćinski tečajevi

Pri Zenskoj stručnoj školi otvaraju se domaćinski tečajevi. Na prvom tečaju, koji će trajati mjesec dana, polaznici će dobiti teoretska i praktična uputstva za konzerviranje voća i povrća.

Tečaj će raditi u dvije grupe, a održavat će se jedamput tjedno po 2 sata s početkom u 16 sati. Prva grupa počima rad 18. a druga 20. o. mj. Polaznici tečaja za sve troškove plaćaju 400 dinara. Zainteresirani treba da se jave do 16. o. mj. u Kotarski odbor Crvenog križa, gdje mogu dobiti podrobija obavještenja.

Zgrada gimnazije

O repertoarnoj politici našeg kazališta

Narodna kazališta igraju vidnu ulogu u oblikovanju kulturnog života grada. Tu ulogu vrše ona preko svojih predstava. Prema tome sastavljanje i usvajanje repertoara jedan je od najvažnijih momenata u njihovom radu. O repertoarnoj politici kazališta ovisi gotovo uvijek i njegov uspjeh. To se može najbolje razmotriti na primjeru našeg kazališta, čije je rukovodstvo od njegovog osnutka stalno pronalazilo što bolju sadržinu i formu svojeg repertoarne politike. Nažalost, ne možemo kazati, da je ono u tim traženjima došlo do pozitivnih rezultata. Sto više, posljednje dvije godine ono je u još gore do neuspjeha pojedinih predstava. Velika umjetnička djela ne trpe oskrvnjenja. Ona postiču svoju vrijednost jedino tada, ako je izvedba na istoj

umjetničkoj visini. Sto više, loše izvedbe velikih umjetničkih djela mnogo su štetnije za odgoj publike, nego lošije izvedbe osrednjih djela. To je stoga, što se publika razočara i nebotice uspoređuje to djelo s ostalim velikim djelima. Loša izvedba velikih umjetničkih djela, po mom mišljenju, najveći je udarac, koji kazalište može da zada književnosti i uopće umjetnosti. Izvedbe, dakle, takvih djela zahtijevaju jak i ujednačen umjetnički ansambl, uključujući i redatelja i lektoara. A naše kazalište, ruku na srce, nema takav ansambl.

Kod svega ovoga treba imati na umu i financijski efekt. Poznato je svima, da se naše kazalište bori s materijalnim

ZAPAZANJA I PRIJEDLOZI

Tako se ne postupa sa strankama

Podnio sam prijavu za dječji dodatak Zavoda za socijalno osiguranje NR Hrvatske još 1953, i zahtijevao da mi da broj podnietog dokumenta. Imenovana odbijen mi je zahtjev na stalni dodatak za dijete. U rješenju stoji da imam pravo na žalbu Vrhovnom sudu NR Hrvatske u roku od 30 dana, Medutim, prošlo je 30 dana i ja nisam podnio prigovora, jer sam bio pogrešno informiran.

Dana 21. VI, 1954. g. obnovio sam postupak i sve potrebne dokumente osobno predao na urudžbeni zapisnik Zavoda za socijalno osiguranje u Sibeniku službenici Iljadici Antkici. Poslije toga dva puta sam dolazio u Zavod za socijalno osiguranje u Sibeniku, te sam pitao, što je sa rješenjem i da li je predmet proslijedan u Zagreb. Nisam ni jedan put mogao točno saznati što je s predmetom, jer te šalju od jedne sobe do druge, tamo opet ne znaju ništa o toj stvari. Tako čovjek izgubi volju i ode natrag. Dana 10. IX. o. g. došao sam opet u Sibenik na Zavod za socijalno osiguranje. Navedena službenica Iljadica uputila me drugu Vuletinu, a on opet na prvi kat. Tako je išlo pola sata i

Pitam: da li su službenici u Zavodu za socijalno osiguranje radi sebe ili radi osiguranika? Nadam se, da će nadležni rukovodilac te ustanove povesti o tome računa.

Sime Zurić, penzioner
Tijesno

Zašto učitelji na selu ne primaju dodatak?

Sve do prošle godine učitelji na našem kotaru su primali dodatak za teže uslove rada na selu. Dodatak bi trebao biti veći od 500 dinara. Medutim, na početku o. g. taj dodatak je ukinut svim učiteljima na kotaru. Ta je odluka stupila na snagu nakon odluke o povišici osnovne plaće učiteljima.

Nije svedjedno biti učitelj u zagorskim selima ili mjestima, gdje postoje mnogo bolji uslovi za rad. Svi učitelji žele službovati u takvim mjestima, gdje

DOBROVOLJNI RAD NA POPRAVKU PUTEVA

Mještani sela Podorljak vode brigu da im putevi budu u ispravnom stanju. Tako su oni u prošlu subotu izvršili dobrovoljnu radnu akciju na popravku seoskih puteva, u kojoj je sudjelovalo oko 50 lica.

M.

Iso i njegova pravda

— E, Iso, Iso, sio si mi više navrh glave — govorio je mladi pripravnik, nasmijanog lica, starijem čovjeku šezdesetih godina.

— Sto ti misliš, da smo mi ovdje samo zbog tebe.

— Je, gospodin savitnik, nepravda traži pravdu — odgovori čovjek. — A ja, uboga sirota tražim vas, a da koga bi drugog.

— Znam, znam da tražiš mene, ali to je kod tebe vrlo često. Čovjek bi rekao da samo od pravde živiš. Pet dana nisi miran. Kako ti ne dosadi dolaziti svakom malo u grad zbog tih sitnica.

— A šta ćete, gospodin savitnik, kad me se vrug uvatija, pa me drži; sad pusti njivu, uvati pašnjak, pusti pašnjak uvati vinograd, a kad pusti sve, onda uvati mene, pa ajd da se sa mnom navlači; a ja, gospodin savitnik, neću ruke na sebi ni i ne, pa makar on bija ko bija — odgovori čovjek, ispečivši svoja nejakta prsa, dok mu je lice poprimalo borbeni izgled.

— Udario te kamenom u bubrige — reče pripravnik, čitajući liječnikov izvještaj.

— Je, gospodin savitnik, drito u bubrige, a za ništa. Ni bilo ni crno, a on puf u šuplji bok, ka da sam ja kakva mišina a ne čovik od krvi i mesa. E ne češ ti, velim ja njemu, ne češ ti, Isu preplašiti, pa da si koga. Umiri će tebe pravda.

— A je si li ti njega bubrija — upita pripravnik, gledajući svojim sitnim očima dronjavog Isu.

— Ja? Sačuvaj bože, gospodin savitnik, ja sam miran čovik. Ni za živu glavu, da ja nekoga udrem — reče uplašeno Iso. Njegova mala zgrčena figura bila je jasan dokaz njegove nevinosti.

— Onda češ praviti petit — upita pripravnik.

I još kako, gospodin savitnik, neka lubež zna da se Isom ne smi šaliti, jer di je Iso, tu je i pravda, a pravda pobiduje, gospodin savitnik. E je, boga mi, tako je.

— Reci mi pravo Iso koliko si kroz ovu godinu dana bio ovdje, kod nas na sudu? — reče pripravnik.

— Jesam, gospodin savitnik, vala jesam, a imam i zašto. Da se svak drži zakona ka iso, e ne bi, gospodin savitnik, ni privirio ovdje, kamoli pravio petite. Al šta ćete, gospodin savitnik, kad nas ima svakakvih, a ja opet ka zakonski čovik, vala sve oču po zakonu. Zakon neka kaže svoje.

Pisao tako pripravnik tužbu. Stavljao sve po redu Isine argumente, a zatim bi se obračao s vremena na vrijeme Isi sa pitanjem:

— Jel tako bilo, Iso? —

— Je, gospodin savitnik, i gore od toga — odgovori utučeno Iso.

— Imaš li svjedoka, Iso? —

teškoćama, (koje, uzgred budi rečeno, nastoje ublažiti visokim tarifama na amaterske izvedbe u »njihovoj« zgradi!) pa se i zbog toga još više čudimo takvoj repertoarnoj politici. Jasno je svima, da im Krležina »Leda«, Ibsenova »Divlja patka« i »Na tri kralja« od Shakespearea ne će donijeti većih prihoda, a pogotovo »Volpone«, koji se već prikazivao i u kazalištu i na filmu ili »Ispucani« Držićev »Dundo Maroje« (kao da je Držić samo pisac »Dunda«!)

Eto, to su bitne stvari repertoarne politike, koje sam smatrao da treba iznijeti, jer se repertoar našeg kazališta, izgleda, postavlja bez dovoljno obaziranja na šibensku kazališnu publiku i njen razvoj.

Ivo Livaković

SJEĆANJE NA PRVE DANE RUJNA 1942. GODINE

2 a 1. kolovoza 1942. bilo je zakazano partijsko i skojevsko savjetovanje u Ruištima. U tu svrhu došli su na teren Vodica u Kozaru, svi delegati partijskih i skojevskih organizacija sa područja okruga Sibenik. Na čelu delegacije je bio tadašnji sekretar Okružnog komiteta KPH drug Ivan Družić. Divna je to bila četa od tridesetak najboljih boraca, koji su izabrani na konferencijama partijskih i skojevskih organizacija, mladi ljudi, omladinci i omladinke sa puškama u ruci i bombama oko pasa, spremni da savladaju teške i opasne prepreke, da dođu na savjetovanje, na kojem se imaju razmatrati važna politička i organizaciona pitanja, da se s novom snagom vrte u svoje organizacije i provode zaključke savjetovanja.

Situacija je bila vrlo ozbiljna. Pobješnjele talijanske horde, nakon velikih političkih i vojnih gubitaka na području Sjeverne Dalmacije, koncentrirali su veliki broj svojih snaga da bi uništili ili barem protjerali naše partizanske jedinice iz tih krajeva. To je nas činilo da budemo još oprezniji i jači za otpor. Zbog toga nam je komandir Prve primorske čete drug Drago Zivković dao vod od 15 partizana kao pojačanje. Tako sastavljena četa od 40 boraca krenula je na put 30. srpnja navečer. Predosmo je noći put kao i obično: od Kozare do Macurama, pa preko Čiste Male, Cicvara, Medara, Začeca, Ostrovice, Gošića i Zečeva. U Macurama uključuje nam se delegati Bukovice, koji su pojačali naše redove za desetak boraca — de-

legata. Obavijestili su nas, da je jučer na Ruištima bila žestoka borba. Jedni su govorili da su naši potisnuti iz Ruišta. Nekoliko puta ranije Talijani su napadali na Ruište, ali su bili odbijeni, pa smo pretpostavljali da je tako bilo i sada Navečer prije zalaza sunca, krenusmo na put prema Ruištima. U Mokrom Polju naši aktivisti potvrdili su nam, da su se naši povukli iz Ruišta u Srb. Da li su Talijani još u Ruištima, to im nije bilo poznato. Ipak smo pošli za Ruišta. Taman je svanulo, kad smo ugledali prve kuće (zaseok Jarici). Osjetili smo teški miris paljevine. Kuće su bile bez krovova, a iz njih je još dimilo. Tako je bilo i u drugim zaseocima. Hoćemo li koga opaziti i pitati ga gdje su naši? Ali nigdje nikoga.

Udosmo u zaselak, sunce je već granulo pa možemo sve da razgledamo. Gledamo po brdima, da li su možda na njima Talijani. Nema ih. Oko nas pustoš. Ni živa psa nije ostalo. Išli smo u pravcu Toljaga uvjereni da ćemo tamo naći Stanka Kukića, koji je bio terenski radnik, ili nekoga iz Toljaga. Idući stazom, prema Toljagama nailazili smo na još strahovitije prizore: Lješine onih malih brdskih kravica, koje su do jučer bile hrana i djeci i našim bolesnim i ranjenim drugovima, ležale su na putu. Tovarni konjaci, čvrsti i otporni, na kojima su Ruištani prenosili sve što im je potrebno u Zrmanju ili iz Zrmanje, također ubijeni ležali su na stazi. Ovce, koze, pse, pa čak i mačke ubijali su svirepi fašisti. Raž, koja je bila u snopovima, zapalile su fašističke zvijez-

ri. Kukuruz su satri sa svojim mazgama. Krumpir pogulili i uništili. Od dojučerašnjeg lijepog brdskog sela Ruišta, koje je pored svojih stanovnika hranilo još i 300 do 400 partizana, ostala je sama pustoš. U Toljagama smo se zadržali u jednoj šumi i tražili da li ima tko živ. Nije dugo vremena prošlo kad nas pronade omladinac Svetozar Toljaga, a koju minutu zatim došla je i njegova sestra Boja. Čovjek, koji ne zna kakve su u to doba bile prilike, rekao bi: Kako su i oni preživjeli taj pakao. Nama, koji smo iz iskustva znali, da mora neka veza ostati, nije to bilo čudno. Interesantno je utoliko, što je Svetozar imao nepunih 14 godina, a Boja 15, pa su u toj pustinji, koju su jučer harale fašističke horde, u pustinji gdje krstare čopori fuškova, ostali baš oni dvoje. Mi smo im u razgovoru i postavili to pitanje, a oni nam oboje, gotovo u jedan glas odgovore: »A mi smo skojevci«. Kazivali su nam o svemu, što se dva dana ranije zbivalo. Rekli su nam, da su naši morali odstupiti, jer je fašističke gamadi bilo preko 2000, koja je tukla iz svih vrsta oružja, a više aviona da je nadlijetalo naše položaje, bombardiralo i mitraljiralo. A četnici iz Krupe i Dubokog Dola zašli su našima iza leđa. S partizanima se povuklo i svi naši Ruištani, od najmlađeg do najstarijeg. Ako tko nije mogao ići, nosili su ga. Odstupili su prema Srbu. Pitali smo ih, da li je osim njih još netko ostao. Odgovorili su nam, da je tu negdje i Stanko Kukić, da su ga vidjeli jučer.

Pošli su da ga pronadu. Nije dugo prošlo, kada se vratili zajedno sa Stankom. Dogovorili smo se da navečer putujemo do Srba, ali ne preko Velike Popine, kuda nam je inače bio pravac, nego preko Zrmanje i Konjske Glave,

na kojoj su vjerojatno naši. S nama je išao i omladinac Gojko Popović, koji nam je bio vodič. Kada smo došli na željezničku prugu u neposrednoj blizini Zrmanje, (a koja je koji sat prije bila puna Talijana i četnika) išli smo oprezno. Na tom mjestu nije bilo neprijatelja, pa smo prešli bez teškoća. Medutim, kad smo došli pod Konjsku Glavu, obaviješteni smo, da su ti položaji u neprijateljskim rukama, pa smo se iste noći vratili u Ruišta. Taj dan smo odlučili da idemo preko Velike Popine, a da prugu koja je načičkana Talijanima i četnicima predemo u doba, kada budu večeravali, i to u neposrednoj blizini stražarnice broj 6. Tako je i bilo.

Došuljali smo se do pruge, a kada su neprijateljski vojnici pošli na večeru mi smo prešli prugu i u koloni po jedan nastavili preko Popine u Srpski klanac. Na sredini onog malog Popinskog polja primijetili smo grupu od dvadesetak ljudi, u koje nismo htjeli puhati, jer nismo znali tko su. Izgleda da ni oni nisu mogli pretpostaviti da baš tuda, neposredno iza onako teške borbe prolaze iz Primorja partizani. Došli smo u Srpski klanac i tu našli naše partizane sa kojima smo se odmah sporazumjeli. Naši nisu pretpostavljali da bi tuda mogao doći netko drugi osim neprijatelja, te kada su vidjeli da kolona dolazi ravno cestom odrediše, da nas sačekaju da dodemo bliže, pa da onda, ukoliko bude neprijatelj napadnu sa više uspjeha. Odjednom se začu glas: »Stoj, tko ide«. A ja povičem: »Partizani! Milo!«. Nasta smijeh, a zatim rekoše: »Naprijed«. Dodosmo bliže. Na sredini ceste stajali su komandir čete Nine Novaković, komesar čete i još nekoliko boraca.

Šibenik kroz tjedan

Kinematografi

SLOBODA: premijera američkog filma — NAJBOLJE GODINE NASEGA ŽIVOTA — Dodatak: Filmske novosti br. 34. (15. do 20. IX.)

TESLA: zatvoreno radi restauriranja.

Dežurna ljekarna

Službu vrši I. narodna ljekarna — ulica Božidara Petranovića.

IZ MATIČNOG UREDA

RODENI

Biserka, kći Augusta i Franciske Mihalković; Branka, kći Ante i Tone Puljić; Milorad, sin Rajka i Ane Lazinica; Gordana, kći Jovana i Mando Bošković; Ivo, sin Milana i Stane Cala; Damir, sin Miroslava i Dragice Milat; Neven, sin Rade i Marije Dobrijević; Nikica, sin Milorada i Draginje Sarić; Božidar, sin Stjepana i Stane Skomrak; Ivica, sin Mijata i Marije Zrilić; Gordana, kći Mile i Marice Mikulandra; Jasminka, kći Mirka i Antule Ugrčić; Vanda, kći Ugrješe i Vesele Baranović; Nenad, sin Ugrješe i Vesele Baranović; Vojna, kći Bukić Dane i Gulin Slavke; Jadran, sin Andrije i Antice Vlahov; Biserka, kći Vice i Milke Mikulandra; Srećko, sin Frane i Dragice Kirigin; Mile, sin Milke Kardum; Zrinka, kći Marinka i Zorke Karadole i Tonko, sin Rajka i Josipe Cakić.

VIENCANI

Aleksić Nikola, zidar — Dželalija Marija, radnica; Stošić Krešo, automehaničar — Mosmondor Julijana, bolničarka; Kuvac Marko, topioničar — Brkić Mirjana, penzionerka; Andrić Anto, motorista — Matošić Antica, domaćica; Meštrović Ante, vodnik JRM — Baranović Anka, domaćica; Baus Jere, radnik — Gardijan Pera, radnica; Simac Ante, službenik — Bulat Blaženka, radnica; Čulak Radislav, tehničar — Tarabić Danica, liječnički pomoćnik; Gobo Vladimir, pomorac — Dunkić Anka, liječnički pomoćnik; Kumer Alojz, strojobravar — Paklar Zvezdana, domaćica; Ercegović Branko, strojar — Jurić Marija, domaćica i Pjevalica Gojko, motorista — Marčinko Ljubica, radnica.

UMRLI

Cala Ivo Milanov, star 1 dan; Baranović Vanda i Nenad Ugrješini, stari 1 dan.

Do svanuća smo stigli u Srb kod štaba odreda. Rekoše nam da neprijatelj vrši veliki pritisak i na Srb, pa da ne ćemo moći držati savjetovanje tu, nego u Lapcu. Sutradan smo krenuli u Lapac. Ali nam ni tu nisu dali mira. Savjetovanje nismo održali, već smo se nakon dva dana vratili u Srb. Kada je pritisak neprijatelja malo popustio, održali smo zakazano savjetovanje, koje nam je dalo nove snage i nove upute za rad.

Polovinom kolovoza krenuše svi delegati natrag u Dalmaciju, a s nama i drugovi Sime Ivas i Zdravko Bego (poginuo kod Foče), koji su trebali da s novim bataljonom dođu natrag u Liku. Kada smo u koloni prolazili kroz Jelove Tavane, kroz gustu jelovu šumu, u kojoj je bio potpuni mrak, saznao sam za jednu novu svjetlost. Kurir, koji nas je vodio kroz šumu, iskopao je trulog drveta na kojem je bilo fosfora i dao nam da svaki od nas objesi na leđa komadić drveta. Tako smo pomoću svjetlacu fosfora konačno izbili iz te mračne šume. Nikada nisam mogao odgonetati, kako je taj naš vodič mogao da se probija kroz mrak, jer on pred sobom nije imao nikakve svjetlosti. Više puta sam ga pitao, ali bi mi uvijek odgovorio, da on dobro pozna tu stazicu. Nisam znao po čemu, kad se ništa nije vidjelo.

Kada smo izašli na čistinu iznad Zrmanje, Talijani su nas obasuli topovskom i minobacačkom vatrom, ali smo mi sa tih položaja izmakli. A na čistini kod ceste, u blizini Male Popine, naišli smo na zasjedu od pedesetak četnika. Četnike smo razjurali, a zatim se sretno probili do Ruišta. Odmah smo primijetili, da su nam nestala 4 druga. Nismo znali da li su

se vratili ili poginuli. Tek nakon nekoliko dana doznali smo, da su se trojica vratila u Srb, a jedan da je poginuo, i to Ante Kursar, delegat skojevske organizacije Prvić Sepurine.

Do Vodica nismo više nailazili na zasjede. Dolaskom na teren Vodica, u Kozaru, imali smo šta da vidimo. Oko 250 mladih ljudi i žena s otoka Iža došlo je u partizane. Pričali su kako su fašisti došli na otok Iž, ukrcali više vagona zaplijenjenog maslinovog ulja u jedan brod i krenuli prema Zadru. Na brodu je bilo nekoliko članova Partije i posada broda, koji su na putu razoružali fašiste i karabinjere, povratili brod sa uljem na Iž, istovarili ulje po kućama, te nakon izvršene akcije pošli u partizane. Govorili su o teškoćama ilegalnog života na Dugom otoku i t. d.

Odmah se prišlo organiziranju bataljona, oko šta da vidimo. Oko 250 mladih ljudi i žena s otoka Iža došlo je u partizane. Pričali su kako su fašisti došli na otok Iž, ukrcali više vagona zaplijenjenog maslinovog ulja u jedan brod i krenuli prema Zadru. Na brodu je bilo nekoliko članova Partije i posada broda, koji su na putu razoružali fašiste i karabinjere, povratili brod sa uljem na Iž, istovarili ulje po kućama, te nakon izvršene akcije pošli u partizane. Govorili su o teškoćama ilegalnog života na Dugom otoku i t. d.

Odmah se prišlo organiziranju bataljona, oko šta da vidimo. Oko 250 mladih ljudi i žena s otoka Iža došlo je u partizane. Pričali su kako su fašisti došli na otok Iž, ukrcali više vagona zaplijenjenog maslinovog ulja u jedan brod i krenuli prema Zadru. Na brodu je bilo nekoliko članova Partije i posada broda, koji su na putu razoružali fašiste i karabinjere, povratili brod sa uljem na Iž, istovarili ulje po kućama, te nakon izvršene akcije pošli u partizane. Govorili su o teškoćama ilegalnog života na Dugom otoku i t. d.

Milo Vlahov

Opskrba ogrijevnim drvom

Podczeće »Gradski magazin« u svojoj prodavaonici br. 18, koja se nalazi u predjelu: Križ (tel. 2—95) raspolaže izvjesnim količinama ogrijevnog i građevnog drveta. Cijena lignita za individualna kućanstva i socijalne domove iznosi 2380 dinara, a za ostale potrošače 3500 dinara po toni, franco skladište. Kako su zalihe lignita ograničene, to se unaprijed primaju uplate za izravnu isporuku iz samih vagona na željezničkoj stanici, odakle će se, uz navedene cijene, do-

Adaptacija hotela „Krke“

Ovih dana građevno poduzeće »Izgradnja« započelo je s preuređenjem prizemlja hotela »Krka«, prema projektu, koje je izradilo projektno poduzeće »Plan« - Šibenik.

Troškom od 5 milijuna dinara odvojiti će se kavana od restauracije, a u jednom dijelu uređiti će se bar. Sve ove prostorije imat će svoje zasebne ulaze. Isto tako izgrađiti će se novi nužnici, a u svim prostorijama uvest će se fluorescentno svjetlo. Tako će Šibenik konačno dobiti jedan reprezentativni ugostiteljski objekt.

OBAVIJEST

Obavijestavaju se ustanove, nadležstva, poduzeća kao i cijeno građanstvo, da sam u Zagrebačkoj ulici br. 11 otvorio staklorezačku radnju, u kojoj vršim uokvirenje slika, izradu ogledala raznih veličina, urezivanje - ustaklivanje novogradnja, kao i sve ostale staklorezačke usluge.

Izrada brza i solidna - cijene umjerene.

Dragutin MERLE

Posjetite u domu „Partizana“ izložbu „Desant na Drvar“

stavljati potrošačima franco — pred kuću, ukoliko bude slobodan prolaz zaprežnim kolima.

Prodavaonica također raspolaže ogrijevnim bukovim drvom klase A/B po cijeni od dinara 3500, a ono klase C po 2600 dinara po 1 m³.

Skreće se pažnja potrošačima, da se odmah opskrbe s ogrijevnim drvom, jer su osigurane količine vrlo ograničene.

Nezgodna na Martinskoj

U nedjelju poslije podne došlo je na Martinskoj do nezgode, koja je na sreću prošla bez težih posljedica. Pri dolasku skele mnogi od kupaca kao i putnici iz Zadra, ne čekajući da skele pristane uz obalu, prelazili su preko mosta, koji je uslijed težine popustio tako, da se oko dvadesetak ljudi našlo u vodi. Među njima nalazio se i jedan o-

Zapuštenost Zadarske ulice

Dio ove ulice od »Bratstva i Jedinstva« do Doma staraca je prilično uređen. Ali kada se prođe Dom staraca, gdje počima jači uspon, ova ulica je sve lošija, da na nekim mjestima bude upravo neprohodna.

Zljebovi za vodu, koji su inače maleni da prime velike bujice čak i kod manjih kiša, dijelom su porušeni, a dijelom zatrpani zemljom i čak obrasli travom tako, da voda teče sredinom ulice i pred sobom nosi sve pa čak i veliko kamenje. Tako je ulica od vode izlokana, da već strši veliko kamenje i gola litica. Prolaznici upravo skaču s kamena na kamen. Glavni kanal, koji ide sredinom ulice, pokriven je pločama koje na sebi nemaju nikakve zaštitne naslage, jer ju je voda već davno odnijela. Mnoge su razbijene i ima povećih rupa iz kojih se širi nepodnošljiv zadah, a same ploče su toliko izlizane da su postale kliske i opasne za prolaznike, osobito za djecu i starije. Osim toga, na dijelu prema vrtu Cire Bulata postoji neka jama i gomila kamenja, gdje se bacuju otpaci, što također stvara neugodan miris.

Dakle, ulica pruža strašnu sliku i građani tog predjela opravdano negoduju i n.ole nad-

Posjet esperantista iz Splita

12. o. mj. poslije podne u našem gradu boravili su članovi esperantiste sekcije brodogradilišta »Split«, kojom prilikom su održali zajednički sastanak sa članovima mjesnog društva esperantista »Stjepan Ninić«. Nakon sastanka zajednički su posjetili rodu kuću Stipe Ninića, koji je prije rata bio aktivan član esperantskog pokreta.

stariji čovjek, koji nije znao plivati i jedino zahvaljujući nekima od prisutnih izvađen je iz vode.

To je već drugi takav slučaj, koji se dogodio u toku ove sezone. Krivicu najvećim dijelom snose sami kupci, koji bi trebali voditi više računa o redu pri prijelazu na skelu.

Neda

Priznanje stolnotenisačima „Mornara“

Stolnoteniski savez Hrvatske donio je odluku da se stolnoteniskom klubu DS »Mornar« Šibenik povjeri osnivanje stolnoteniskog centra za oblast Šibenik.

Centar za oblast Šibenik obuhvaćao bi teritorij na jugu, sve do Splita, a na sjeveru čitavu Sjevernu Dalmaciju i Liku. Sada se vrše pripreme oko održavanja osnivačke skupštine i izbora rukovodstva tog Centra. Čim se to tijelo oformi, SD »Mornar« predložit će da se osnuje stolnoteniska liga za oblast Šibenik, kao i jedna lig od naših kolektiva i ustanova, jer će se jedino tako dobiti na masovnosti i kvaliteti.

A. V.

MALI OGLASNIK

ZAMJENA STANA

Zamjenjujem jednosobni stan u Novom Sadu, koji se sastoji od sobe, kuhinje, spreme i šupe, za odgovarajući u Šibeniku.

Interesenti neka se obrate na adresu Jurin Jere, željzničar Novi Sad, Futoški put br. 12.

Prije dvanaest dana izgubljen je novčanik sa ličnom legitimacijom (i nešto novca) na ime Skarica Mladen pok. Dragoslava. Moli se poštenu nalaznik da novac zadrži, a novčanik sa legitimacijom preda vlasniku ili uredništvu lista.

Iso i njegova pravda

(Nastavak s 2. strane)

— Piši — reče pripravnik zapisničaru — Dokazi: Saslušanje stranaka a kao svjedoka cijelo selo. Jel dobro Iso? — upita smješete se pripravnik.

— Tako je, gospodin savitnik. Točno po zakonu.

— A sad, Iso, uzni biljega. Ti već znaš koliko treba — reče pripravnik. — Nije ti ovo valjda prvi put.

— Znam ja, dobro, gospodin savitnik, al . . . prekine Iso svoju misao, dok mu je pogled nevoljno kružio po obližnjim predmetima.

— Sto. Zar opet nije nešto u redu, Iso?

— Je, gospodin savitnik, al još ima jedna stvar zbog koje sam jadan i nevoljen došan.

IZ STAROGA ŠIBENIKA

Trošak za novu zgradu šibenskog kazališta

U XIX. vijeku šibensko se kazalište nalazilo najprije u kući Đadrov (danas Štrkalj) na Dobriču, a zatim u kući Sime Kulišića (donedavno Kitarovića), koja je danas adaptirana u pomoćnu kazališnu zgradu. Obje ove zgrade bile su potpuno uređene za kazališne svrhe (postojale su i lože), ali je prostor u njima bio premalen. A kako su šezdesetih godina Zadar, Split i Dubrovnik dobili svoje nove kazališne zgrade, mahnuli su se i Šibenčani da takvu zgradu sagrade.

U tu svrhu osnovano je posebno »Društvo šibenskog kazališta«, sa 28 poslovnih udjela od po 1650 forinti. Sa kapitalom od 46.200 forinti, koji nije plaćen odjednom, nego u stalnim mjesečnim obrocima, pristupilo se gradnji nove, današnje kazališne zgrade. Najprije se moralo rušiti bedem br. 5 sa dijelom gradskih zidina (porušena su tada i glavna

gradska vrata). Radovi na rušenju bedemu i planiranju terena započeli su 10. travnja 1864. i trajali su dva mjeseca. U more je bačeno skoro 1000 kola materijala. Temelje zgrade počelo se postavljati 6. lipnja. Sredinom 1865. g. zgrada je već bila pod krovom i započeo je dugi i skupi rad na unutrašnjem njezinom uređenju. Početkom 1870. g. nova kazališna zgrada bila je potpuno gotova i 29. siječnja iste godine davana je u novom šibenskom »Društvenom kazalištu« prva kazališna predstava.

Cjelokupni trošak za izgradnju nove kazališne zgrade iznosio je do 24. listopada 1870. 46.475 forinti i 45 novčića, znatnu za ono vrijeme svotu, tako da je utrošen sav društveni kapital i navedenoga dana bilo je u društvenoj blagajni samo 356 forinti i 49 novčića.

Priča o čudu od dupina iz XVI. vijeka

Zabilježio ju je jedan imenom nepoznat nam talijanski trgovac u opsežnom svome spisu, napisanom 1621. g. ili nešto kasnije u obranu Uškoka, a protiv mletačkih kleveta, koji je tiskom objelodanio Rački (»Starine«, knj. IX.). Evo joj prijevoda u naš jezik:

»Jedan dupin golemo veličina tako se bio prikupio Šibeniku, da je sa pola tijela izlazio na kraj, i dječaci su mu prilazili i hranili ga kruhom, a on bi se od veselja meškolio poput psića kad ugleda gospodara. Ovi bi dječaci uzjašili na nj, i on bi se malo pomalo sav otisnuo u vodu i nosio ih u šetnju po moru milju-dvije. A kada koji od njih ne bi dalje više htio ići lako bi ga kao čušnuo i on bi ga vratio natrag na kopno. Pokoji put nosio ih je po dvoje i troje. Ova je riba posjedovala prirodni instinkt te čim bi se primakla sezona ribolova, kad se ribe sole, dupina nije bilo za mjesec dana vidjeti. Odjednom bi se pojavio: sav onaj zaliv koji sam opisao, od kula veriga prema Šibeniku, bio je pun srdela i, mogu da kažem prema onome što su mi govorili Šibenčani, bilo je više ribe nego vode. A dupin, koji je bio pošao u potragu i skupio spomenutu ribu, tjerajući je, ko što čine sokolovi litalice kad vide da na timoru gdje stoje nema više hrane, dupin stajao je na ulazu u konao i nije puštao ribu izaći, Ribari su tada noću kao obično lovili i poneki bi tog mraka ulovio, po trista i četrista hiljada srdela odjednom. Lijepo je to bilo uloviti noću toliku količinu ribe, a jednim povlačenjem mreže. Nakon sezone srdela dolazila je ona skuša, Dupin je i opet istu stvar radio, a tako i za tunje. I za mnogo

i mnogo godina grad je Šibenik obasipao blagom ovaj ubogi dupin. Ali kad se jednom ispod tvrđave (sv. Nikole) nalazio napola izvan vode, jedan vojnik novajlija, koji nije poznao njegov vrijednost, pucao je u nj iz arkibuze i ubio ga. Velik je grijeh bio ubiti ga. Knez kapetan šibenski dade tražiti vojnika, jer ga je htio dati objesiti, ali ga zapovjednik njegov zakloni i vrati kućić.

Stari su vjerovali da duše umrlih prelaze u novorođene ljude i životinje. Pitagora nije u to vjerovao, ali je ipak o tome pričao svojim učenicima, ne bi li učinio da jedu samo jaja i piju mlijeko, i da se okane mesa. Ni naš anonim, koji umalo što se ne kune na istinitost ove priče o dupinu, nje vjerovao u metempsihozu, ali nije propustio navesti da bi u slučaju našeg dupina u nj bila ušla »duša kojeg šibenskog ribar«. jer i pjesnik Ovidije priča da je mladi bog Bakho pretvorio mornare u dupine.

Svakako, i u Šibeniku XVII. vijeka svašta se pričalo i u svašta se vjerovalo. 1623. g. vojnički kapelan Vičko Toljić pokazivao je svoju skrinju, na unutrašnjoj i vanjskoj strani koje su bili naslikani jezici i vatra, i tumačio da ti jezici znače Ivana Tonka Mjavića, poznatog šibenskoga književnika, koji o njemu zlo govori, ali — dodao je, pokazujući zablenu jednom soldatu robove koje je zavezane držao u skrinji — »gledaj ovo, ovo su rogovci koje upotrebljavam protiv svojih neprijatelja«.

Ali možda su Šibenčani, kiteći ovu svoju nevjerojatnu priču o dupinu, lakovjerno strancu, prostonarodno rečeno, »dali pitati«.

B. D.

gospodin savitnik? Nikidan, bit će od tog pet šest dana upao onaj Joviša, sin onog Jakovine pod brigom u moj kuruz i odnio, gospodin savitnik, dvadesetak klipova. Jakovina ne će da prizna, a ja njemu, kad ti ne ćeš da priznaš meni, priznat ćeš ti već sudu, kad te malo pritegne. Jel tako, gospodin savitnik.

— Dosta, dosta više Iso, to ćemo drugi put. Sad više nemam vremena.

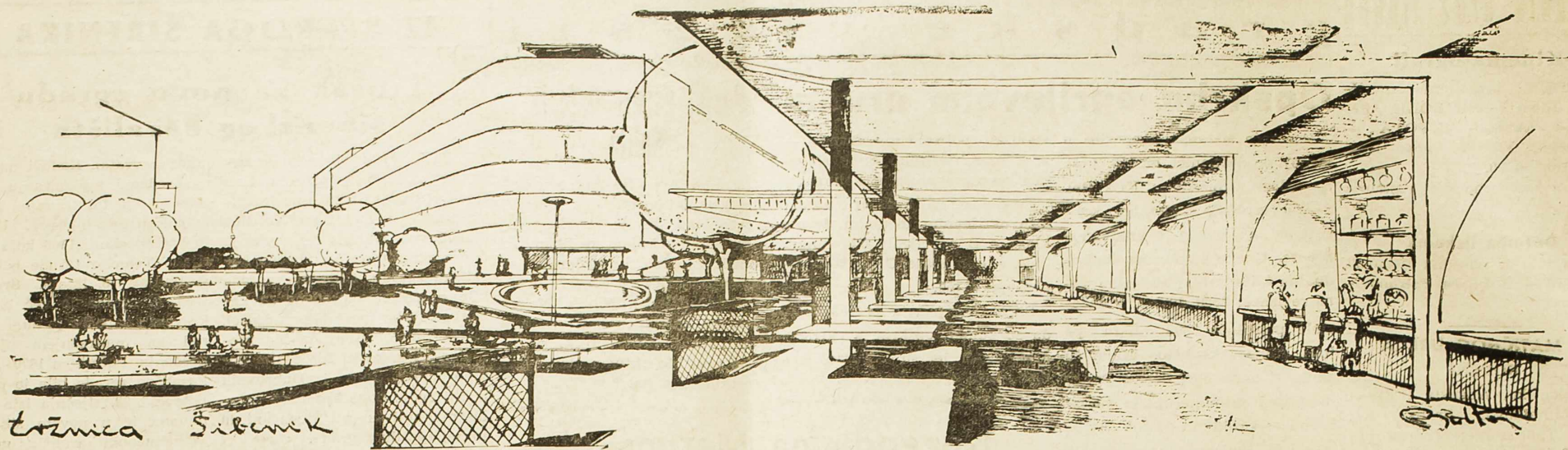
— Teško je meni dolaziti, gospodin savitnik, ponovo zbog istih stvari, dalek je put, a ja sve na noge, gospodin savitnik.

— A ti počekaj, Iso, dok se toga nakupi, pa ćemo onda sve odjednom da uredimo.

— Zbogom, gospodin savitnik, idem ja kupiti bule — reče Iso i izide vani

Čenčulo

Tržnica Šibenik

Perspektivni izgled gradske tržnice

O smještaju i izgradnji gradske tržnice (Svršetak)

Kod izbora »područja« centra grada u kojemu se može razviti poslovno-trgovački dio centra, odlučne su bile tehničke sposobnosti odabranog terena u svrhu organizacije tržnih prostora i njihovog rasta, u odgovarajućim veličinama prema stalnom rastu grada. Ovaj zahtjev postavljen je na temelju zaključka, da se u gradu stvori centralna tržnica, a da se tek u fazi jačeg prostornog širenja grada, kako je to generalnim urbanističkim planom predviđeno, zadovoljava uvećane potrebe sa manjim tržišnim pogonima u centrima rajona.

Zaključak »etapnog« stvaranja centralnih tržnih prostora osniva se na postepenoj izgradnji centra grada iz normalne gradske ekonomske mogućnosti. Svaka etapa izgradnje tržnice rješava potrebe povećanja grada i ekonomski potpuno opravdava investiciju, jer je svaka etapa potpuno iskorištena. Time postaje urbanistički plan razvoja primaran, a odluke o izgradnji pojedinih objekata centra grada i dijelova tržnog prostora podređuju se općim ekonomskim mogućnostima. Osim toga svaka od etapa izgradnje sačinjava funkcionalno-sadržajnu i urbanističko-oblikovnu cjelinu.

Perspektiva prikazuje »konačan« izgled tog dijela centra grada, a u sredini se vidi skica mnogo veće tržne hale smještane iza današnje novogradnje banke, a pristupačne gotovo direktno s Poljane. Ta tržna hala predviđena je za daljnju budućnost, za obavljanje gotovo cijelog trgovanja pod krovom.

Teško je shvatljiva primjena razgranatih tržnih prostora, ako se prije toga ne upozna »cjelokupnost rješenja« toga dijela centra. Zato ćemo ga u kratkim crtama upoznati.

Perspektiva prikazuje pogled iz unutrašnjosti tržne hale koja se gradi kao prva etapa s izgradnjom ceste ispod sjemeništa. Vidi se »glavni trg« namijenjen trgovanju, koji zaprema današnju terensku udolinu Drage, a preko njega otvara se pogled na obalne trgovce i na more. Taj novi prosek iz sredine grada prema obali i moru nije proveden samo zato da »vizuelno približi nove dijelove grada obali«, nego da svojim

sadržajima »stvarno« izvuče život grada na obalu. U tome mu je i osnovna svrha. U tom prosjeku okupljen je dio poslovnog centra grada, a u međuterasi smještena je ribarnica. Na »terasi« iznad Drage stvoren je trg reprezentativnog karaktera sa upravno-administrativnim sadržajem (Dom JNA i nova zgrada GNO-a), a na »obali« je smješten trg mnogo većih dimenzija, koji je namijenjen rješavanju svih vrsta saobraćaja u središtu grada. Na njemu je nova željeznička putnička stanica, obala do njega služi putničkom pomorskom saobraćaju, a na njemu se nalaze čekaonice polazne autobusne i trolejbusne gradske linije. Na trgu se rješava cestovni saobraćaj središta grada i obale. No osim toga ima i određena mjesta za parkiranje raznih vrsta vozila, benzinsku stanicu i poseban prostor za prilaz željezničkoj stanici.

Na sličan način projektiran je u ovom dijelu centra grada i drugi novi prosek i to od Poljane prema već opisanim trgovima u Dragi. Taj je prosek pretežno društvenog sadržaja, a jednako kao i prvi, namijenjen isključivo pješacima. Novi objekat banke donekle zatvara Poljanu s juga i usmjeruje pješake spomenutim prosjekom na te nove obalne trgovce u Dragi. Zato je zgrada banke tu i postavljena.

U tako planiranom urbanističkom rješenju centra grada, gradnja tržnice nam se ukazuje kao dio »definitivnog rješenja«, zajedno sa cestom i objektima koji su danas u gradnji, a i s onima koji će ući u izgradnju dogodne. Zato su u prvoj etapi izgradnje tržnice uključeni i objekti nužnika i trafostanice. Izgradnju tržnice pratit će neposredno i izgradnja toga dijela centra grada s objektima namijenjenim poslovno-trgovačkim sadržajima, a tek u višim katovima gradskom tipu stanovanja.

Rješavajući problematiku centra grada i stvaranja trgova, urbanist je bio postavljen pred mnoge odluke u zauzimanju načelnih stavova u pogledu oblikovanja gradskih prostora centra grada. Šibenik ima historijsku tradiciju zatvorenih mediteranskih trgova, čovjek bi se gotovo izrazio »nenatkrivenih prostorija« opkoljenih zgradama, a u takvim prostorijama se nekada razvijao gradski život građana. Danas nam Poljana pokazuje da se živi na većem prostoru, no karakter načina života grada, klima i konfiguracija tla ipak ne dozvoljavaju primjenu prostranih »otvorenih« trgova tipičnih za ravničarske krajeve.

Projektant je odredio stav: treba da se u središtu grada oblikuju prostori takvih proporcija u kojima će se moći na otvorenom odvijati gradski život, treba u vezi postojeće Poljane razviti nove prostore, nizati ih, varirati im namjene i veličine, obogatiti ih nišama i pro-

lazima, a odgovarajućom izgradnjom stvoriti čovjeku — pješaku, »prostore ugodnih proporcija«. Život pojedinih prostora, a i njihovu iskorištenost pojačati raznim korištenjem u toku dana, od jutarnjeg radnog perioda pa do večernje namjene društvenom životu. Tako će se nastaviti izgradnja trgova u središtu grada donekle i po uzoru na Poljanu, kojom se po mom mišljenju, više slučajno nego svjesno, izrazilo prilično suvremen tretman gradskog trga u mediteranskom ambijentu.

Primjenom navedenog stava, infiltrirani su u taj novi dio centra grada i tržni prostori, o kojima je riječ. Već prva etapa izgradnje tržnice u Dragi, utjecat će kao poluga u izmjeni sadržaja okoline i izgradnje toga dijela grada. Urbanistički plan uređenja daje osnovni pravac izgradnje i predviđa u etapama realizaciju.

Prva etapa obuhvaća izgradnju glavnog trga i natkrivene tržnice. Površina tržne hale iznosi preko 1000 m². Terasa nad halom je u visini ceste koja se danas gradi, a zaštićena je od ceste uzdužnim pojasom zelenila, drvećem, i kamenim klupama okrenutim prema moru. Trg koji se vidi iz tržne hale, namijenjen je trgovanju, a zasaden je stablima radi hladovine i obogaćen postavom ovećeg bazena, te ukrašen pločnikom i rasvjetnim stupovima. Takva obrada trga i terase primjenjena je naročito zato, da se koristi u vremenu dok se na tim mjestima ne trguje, kao odmor građana za posjetom iz sredine grada prema moru.

Terasa nad natkrivenom halom može da posluži kao tržna površina i van vremena rada tržnice, kao na pr. za prodaju voća. Na trg se dnevno postavljaju drveni montažni stolovi u potrebnom broju, a kasnije se sklanjaju u natkriveni dio tržnice. U tržnoj hali je desetak većih boksova namijenjenih prodaji mesa i sl., dok su kameni stolovi namijenjeni normalnom pogonu tržnice. Na jednom kraju ove hale smještene su prostorije hladionika, priručnih magazina i trgovina povrćem, a na drugom kraju već spomenuta grupa nužnika i trafostanica za potrebe tog dijela grada. Natkrivena tržnica zatvara se niskom željeznom rešetkom, a boksovi roletama. Tržnica je zbog svoje dubine, osvijetljena pojasom nadvijetla, i ventilirana uzdužnim otvorom iznad boksova. Ti otvori omogućuju prirodnu ventilaciju maistralom, a sama orijentacija hale onemogućava propuh bilo s bure ili s juga. Trg je od bure zaštićen svojim smještajem u terensku udubinu, a izgradnja objekata u produljenju banke stvara to područje još mirnijim. Cijelo to područje grijano je zimskim suncem. Tim odlikama će se taj trg približiti ugodnosti nekadašnjeg trga na današnjoj novoj obali, koja se uređuje u društvene svrhe. Taj

IZ SPORTSKOG ŽIVOTA

„Rijeka“ - „Šibenik“ 1:0 (1:0)

U III. kolu hrvatsko-slovenačke lige sastao se »Šibenik« sa jakom momčadi »Rijeke«, koja je postigla minimalnu pobjedu od 1:0 (1:0). Zgoditak je postigao u 11. minuti Peršić, koji je iskoristio griješku obrane »Šibenika«. Utakmica je bila zanimljiva, oštra, tipična borba za bodove. I. poluvrijeme proteklo je u ravnopravnoj igri, dok je u drugom dijelu »Šibenik« bio bolja ekipa, koja je zaslužila pobjedu. Pred oko 2000 gledalaca susret je vodio Glažar, koji nije dorastao da sudi ovakove susrete. On nije poštivao prednost, a tolerirao je nesportsko ponašanje pojedinih igrača »Rijeke«. Ošteti je momčad »Šibenika«, ne posudivši u njihovu korist dva jedanaesterca.

Poslije primljenog zgoditka »Šibenik« je žustro navalio i preko Tedlinga i Bege opasno ugrozavao protivnička vrata. U tom dijelu imao je »Šibenik« nekoliko povoljnih šansi za gol. Nastavak je pripadao momčadi »Šibenika«, koja je zaigrala odlično, ali samo u polju. Kroz čitavo drugo poluvrijeme Riječani nisu uputili ni jednu loptu na gol Bašića. Domaći su počeli gubiti živce i u jednom momentu jedan od igrača sasuo je Tedlingu u lice zemlju, tako

da je ovaj načas morao napustiti igralište. Navalni red »Šibenika« igrao je mnogo bolje nego na dvijema ranijim utakmicama. I borbenost igrača na ovoj utakmici došla je do izražaja. Najbolju igru pružili su Bego, Tedling, Iljadica i Erak, a kod domaćih vratar Gabrić i srednji pomagač Mrvoš.

Ostali rezultati III. kola: Tekstilac — Split 1:0, Trešnjevka — Zeljezničar 2:0, Branik — Kladivar 6:1, Borovo — Ljubljana 2:1 i Segesta — Uljanik 1:0.

U VI. kolu, koje se igra 26. o. m., sastaju se: Šibenik — Uljanik, Borovo — Segesta, Kladivar — Ljubljana, Zeljezničar — Branik, Split — Trešnjevka i Rijeka — Tekstilac. Utakmice se igraju u mjestu prvoinovanog kluba.

TREŠNJEVKA	3	3	0	11:6
RIJEKA	3	3	0	6:2
BRANIK	3	2	0	8:4
BOROVO	3	2	0	4:5
SEGESTA	3	2	0	3:4
TEKSTILAC	3	2	0	3:5
LJUBLJANA	3	1	0	5:2
ZELJEZNICAR	3	1	0	6:5
ULJANIK	3	1	0	2:3
SPLIT	3	1	0	2:2
KLADIVAR	3	0	0	3:2
SIBENIK	3	0	0	3:0

Tedling i Đurić ponovo primljeni u NK Šibenik Izjava uprave kluba

Ljubitelji nogometnog sporta u našem gradu i sportska štampa opširno su, ali uglavnom netočno, komentirali odluku o isključenju igrača Tedlinga i Đurića iz NK »Šibenik«, koja je pred oko 2 mjeseca bila donijeta.

Sada smo od uprave kluba zamoljeni, da obavijestimo javnost o obratu do kojeg je u slučaju Tedling—Đurić došlo.

Cinjenica je, naime, da je NK »Šibenik« kroz posljednju godinu imao neuspjeha, koji naoko nisu imali objektivnog opravdanja. To je izazvalo traženje uzroka na drugoj strani, pa kako je bilo poznato da između igrača i trenera, a također i među samim igračima, postoje nesuglasice, a kako su se po raznim inicijama te nesuglasice većim dijelom pripisivale Tedlingu i Đuriću — to je uprava kluba stavila u zadatak disciplinskom sudu da stvar ispita i eventualne krivce kazni.

Postupak disciplinskog suda iz raznih tehničkih razloga oduljio se, a uprava kluba — smatrajući da se zbog konsolidacije u klubu stvar ne smije dalje odgdati, izišla je pred plenum s nepotpunim materijalom disciplinske istrage i prijedlogom o Tedling — Đurićevom isključenju. Plenum je nakon duže diskusije, koristeći materijal kojim je raspolagao, a težeći za srednjem prilikom u klubu, većinom glasova donio odluku da se Tedling i Đurić isključe iz kluba, iako disciplinski sud — kao što je već istaknuto — još nije bio dovršak zarnetnuti disciplinski postupak.

Ta odluka, međutim, spomenutim igračima nije bila u propisanoj formi saopćena, pa su oni zahtijevali da se stvar temeljitije ispita, tvrdeći da se ni izdaleka ne osjećaju odgovornim Istovremeno nastavili su redovitim i urednim treningom, tražeći i očekujući da ih sama uprava sasluša.

Uprava imajući u vidu takvo držanje Tedlinga i Đurića, kao i činjenicu da je odluka plenuma o njihovom isključenju bila donijeta samo većinom glasova i to na temelju nepotpunog izvještaja disciplinskog suda — zaključila je da stvar ponovo i najtemeljitiije razmotri, što je ovih dana konačno i učinjeno. Nakon toga uprava je ponovo sazvala plenum s prijedlogom da se i na plenumu stvar preispita.

Dana 9. o. m. održan je novi plenum, koji je nakon opširnog izvještaja uprave i nakon svestrane analize situacije i pojedinačnih odgovornosti za odnosnu situaciju, zaključio da je odluka o isključenju Tedlinga i Đurića bila pretruga i neosnovana, pa je tu svoju raniju odluku jednoglasno poništio.

Uprava kluba smatrala se dužnom da o tome obavijesti zainteresiranu javnost.

Prvenstvo gimnazije u plivanju

U srijedu 8. o. m. na plivalištu »Mornara« na Pakleni održano je prvenstvo gimnazije u plivanju. Takmičenje su organizirali omladinci Baosić i Slipčević uz pomoć PK »Mornar«. U 10 disciplina nastupilo je oko 40 plivača i plivačica. Postignuto je nekoliko vrlo dobrih rezultata od kojih se naročito ističu na 100 m ledno: Blaće 1:23,1; 400 m slobodno: Sorić 5:35,0; 50 m slobodno (žene): Pavelka 0:38,9 i u štafeti 4x50 m mješovito: »Sedmi« (Mikulandra, Malešević, Slipčević i Baosić) 2:36,2. U ekipnom plasmanu po-

bijedio je »Sedmi« sa 60; 2. »Sesti« 32; 3. »Osmi« 30 i 4. »Peti« 7 bodova.

Poslije plivačkog programa odigrana je vaterpolo utakmica između PK »Mornar« i reprezentacije gimnazije, koja se završila rezultatom 8:4 (7:2) za PK »Mornar«.

PK »Mornar«: Sekso, Knežić, Keretić, Matutinović, Ivančević, Ahić i Glomuz.

»Gimnazija«: Biliško (Slipčević), Blaće, Slipčević (Biliško), Speranda, Malešević, Sorić i Baosić.

Najbolji su bili Ahić i Sorić. Susret je dobro vodio ing. Zimić.

Tehnički rezultati:

400 m slobodno (m) 1. Sorić (VIII) 5:35,0; 2. Baosić (VII) 5:40,0; 100 m prsno (ž) 1. Lasan S (VII) 1:46,9; 2. Lasan M (VI) 1:49,6; 100 m leprir (m) 1. Sorić (VIII) 1:26,2; 2. Slipčević (VIIIV) 1:30,3; 100 m leprir (m) 1. Blaće (VI) 1:23,1; 2. Biliško (VI) 1:24,9; 50 m slobodno (ž) 1. Pavelka (VII) 0:38,9; 2. Baljaks (V) 0:41,9; 200 m prsno (m) 1. Slipčević (VII) 3:39,1; 2. Kalauz (VI) 3:41,9; 50 m leprir (Z) 1. Pavelka (VII) 0:50,0; 2. Gogola (VII) 0:53,6; 100 m slobodno (m) 1. Baosić (VII) 1:11,1; 2. Sorić (VIII) 1:13,3; 4x50 m slobodno (m) 1. »Osmi« 2:11,9, 2. »Sedmi« 2:16,6; 4x50 m mješovito (m) 1. »Sedmi« 2:39,2; 2. »Sesti« 2:41,0.

Ing. Dragan Boltar sveučilišni docent

IMS

„SIBENSKI LIST“
organ Socijalističkog saveza radnog naroda za grad i kotar Šibenik
Uredništvo, štamparsko poduzeće
»Stampa«
Glavni odgovorni urednik
NIKOLA BEGO
Tekući račun: Narodna banka Šibenik broj 531—T—292
Rukopisli se ne vraćaju.
Pretplata za tri mjeseca Din 120.—, pola godine Din 240.—, za 1 godinu Din 480.—.